

Înteleg că mijloc, în mare parte, tehnologia nu poate fi nici bună, nici rea, poate fi însă adecvată sau nu unor scopuri, la rândul lor bune sau rele, nobile sau grobiene, spirituale sau materiale. În domeniul cultural în ultimii ani au apărut mai multe invenții, adevărate intruchipări ale “distrugerii creatoare” schumpeteriene, care au “revolutionat” piața cărții: reader-ele. De la Kindle la iPad, acestea au avut efecte devastatoare asupra industriei cărții clasice: rețele de librării precum Borders au intrat în faliment, celelalte, precum Barnes&Nobles au supraviețuit doar pentru că și-au creat propriul reader, Nook. Editurile au fost nevoite să se adapteze, din ce în ce mai multe lansând alături de ediții print și ediții electronice ale volumelor publicate. Singurii care par să aibă de câștigat sunt cititorii. Însă ca orice mijloc, un reader poate fi folosit adecvat sau nu. Această e-text este o privire auto-critică asupra modului în care acest autor folosește două astfel de dispozitive: un Kindle și un iPad.

{comments on}

Înainte de a începe să analizez argumentele pro și contra înlocuirii cărții clasice cu un reader, trebuie făcute unele precizări în ceea ce privește tehnologia. Chiar dacă, în esență, inovația tehnologică ține de domeniul mijloacelor, există persoane care uită cu ușurință acest lucru. Anumite produse sunt achiziționate nu scopul folosirii lor pentru atingerea unor scopuri, ci pentru ele însele. În general, aici intră majoritatea gadgeturilor, care sunt achiziționate mai mult din vanitate și utilizate în special pe post de accesorii, precum bijuteriile. Mergând mai departe, anumite inovații tehnologice, deși teoretic ar trebui să fie neutre, nu pot fi folosite decât în scopuri rele. De exemplu: armele de distrugere în masă. Chiar dacă s-ar invoca argumentul utilitarist, mult folosit în Războiul Rece, al unor mijloace preventive, menite să fie utilizate doar ca amenințare și nu folosite propriu-zis, adevărul este unul singur: ele nu sunt mijloace care să faciliteze atingerea unor scopuri bune. Fiind arme de distrugere în masă au ca misiune doar

facilitarea si maximizarea cauzarii de victime, fara a se face nicio distinctie morala intre calitatea acestora, de agresor sau victima colaterala. Iar caracterul preventiv invocat, lasand la o parte faptul ca el depinde de vointa celui ce detine o astfel de arma, implica un potential agresor. Interesul industriei armamentului, dar si al politicianilor de oriunde, al caror sponsor este aceasta industrie, este sa identifice cat mai multi "potentiali" agresori. Din fericire, nu acesta este cazul reader-elor.

Lasand la o parte argumentul estetic, de tipul preferintei exprimate pentru mirosul sau fosnetul paginilor de hartie, pot fi enumerate mai multe argumente pro sau contra detinerii unui reader, majoritatea utilitariste. Primul argument pro este unul evident: permanent poti sa porti cu tine, in vacanta, in calatorii sau chiar la slujba, o biblioteca de invidiat. De exemplu, pe Kindle-ul meu in prezent am transferate 822 de volume. Nu este de ignorat si efectul asupra spatiului de locuit. Probabil ca daca as fi detinut toate aceste carti in format print, biblioteca mea ar trebui sa se intinda nu pe un singur perete (e adevarat pe doua randuri), ci pe trei dintre peretii livingului meu. Legat de acest argument, este si cel de-al doilea, usuratatea mai mare cu care poti rasfoi prin biblioteca si prin cuprinsul unei carti pe un reader. Nu ai nevoie de scara, nici nu trebuie sa tii minte exact de unde ai luat respectiva carte pentru a nu-ti transforma biblioteca intr-un adevarat haos. A treia pledoarie tine de disponibilitatea cartilor: toata literatura clasica, de exemplu, este acum disponibila pe net; poate fi convertita si transferata extrem de simplu pe reader. Daca la acestea adaugam si cartile convertite in format pdf de catre cititori individuali, puse si ele pe net, avantajul este evident. Financiar vorbind, castigul este imens: de exemplu, majoritatea titlurilor din colectia [Routledge Foundations of the Market Economy](#), le-am obtinut gratis (si ilegal) de pe internet. Iar unele dintre titlurile acestei colectii, in special cele fara varianta paperback, sar bine peste 100 de dolari, unele chiar peste 200. La fel, si in cazul manualelor de economie, extrem de scumpe. In ceea ce priveste achizitia de carti, ea se face in cateva secunde si nu in doua saptamani-o luna, cat ar dura daca as comanda cartea in format print pe Amazon.com sau bookdepository.co.uk. Si facilitatea oferita de amazon.com de a downloada si citi primul capitol sau introducerea unui volum inainte de a-l achizitiona nu este de ignorat.

Un alt avantaj este cel al citirii notelor situate la finalul carti. Volume precum cele ale lui [Erik von Kuehnelt-Leddihn](#)

sau

[The Fire in the Minds of Men](#)

a lui Billington sunt mult mai usor de citit pe Kindle decat in print, datorita raportului de 3/1 intre text si note.

Si acum sa analizam argumentele contra. Primul nu este unul propriu-zis contra, ci mai degraba unul pro volumelor printate. De obicei, cartile care mi-au placut cel mai mult dupa ce le-am citit in varianta electronica, le-am comandat si in varianta print. Motivele nu le pot exprima exact, ele

sunt probabil unele nostalgice si estetice. De obicei, cum am primit volumul print, simt o placere deosebita sa il rasfoiesc, sa gasesc si sa recitesc fragmentele favorite. Al doilea argument contra face diferenta intre cele doua tipuri de readere. Cat timp am avut numai Kindle-ul lectura cartilor era principala mea preocupare intelectuala. Dupa ce am achizitionat si Ipad-ul a aparut o schimbare evidenta. Am alocat din ce in ce mai mult timp lecturii unor bloguri (Ipad-ul avand cateva aplicatii extrem de utile si elegante de tip RSS agregator) si presei internationale. Chiar si navigarea pe internet a castigat puncte bune, fiind mult mai facila decat pe Macbook-ul Pro pe care il mai detin. Citirea de carti este in continuare mult mai usoara pe Kindle (si ca urmare a tehnologiei E ink screen de care beneficiaza), in schimb Ipad-ul este mult mai rapid in ceea ce priveste navigarea (si mai estetic). Probabil ca, dupa achizitionarea Ipad-ului, timpul pe care l-am alocat citirii de carti a scazut cu 50%. Profesional, ce-i drept, data fiind natura slujbei (jurnalism), probabil ca rapiditatea produsului Apple m-a ajutat. Intelectual insa, in pofida calitatii blogurilor pe care le lecturez, probabil ca mi-a daunat. Asta evident ca nu e vina Ipad-ului, ci a caracterului meu mai putin ambitios si supus tentatiei. Noroc ca imi este macar util in administrarea acestui blog, in paginile (electronice) ale caruia l-am denigrat.